

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Elegantia[rum] viginti precepta ad perpulchras co[n]ficienda epistolas

Aegidius <Suchtelensis>

[Coloniae, 1490]

Secundum [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-131235](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131235)

Honesta est (que a paucis colitur) philosophia.

Utilis est (quam plerique cupiunt) pecunia

Uideo paratas (quas horreo) guerras

A Quartum inter adiectiuū et substantiuū quod uenuste ponitur
propositio cum suo casuali. **¶** Exemplū. Maxima in republi
ca diligentiam habeto. **¶** Summū in rethorica studiu factū

Maximas pro beneficijs receptis gratias actiones agito

5 Quintū punctum inter adiectiuū et substantiuū quicquid nomen
quicquid substantiuū. quicquid alia pro collocatur. **¶** De nouo exemplum.

Summā quidem maria leticiam in annunciatōe recepit

De uerbo. Ultra legisti doctorū volumina

De aduerbio. Et in uirum tandem peritissimū euasisti.

Et caueas ne adiectiuū nimium elongetur a suo substantio
uo. quia hoc uicio non careret.

Secundum preceptū est de

relatiuo et antecedente. cuius sunt duo puncta. **¶** Relatiuū cum
suo probo pulchre in principio sermonis locatur. et antecedenti
suo preponitur. **¶** Exemplū. Quā iam pridē optauī poe
tica studio facultatē. **¶** Quē maxima cum diligentia scripsi uir
gilium tibi cedo. **¶** Quas habeo tecū amicitias multi lau
dant. **¶** Oratores pro elegantia id usurpant. ut aūs cum suo
relatiuo concordet. sed cum uerbo uel adiectiuo discordet.

¶ Exemplum. Quas mihi dedisti lras suete suauissime. quod
alij sic. dedisti mihi lras. que fuerūt suauissime. Quas tecū
peperi amicitias. mihi suete gratissime. **¶** Virgilius. Urbē
quam statuo uestra est subducite naues. **¶** Terentius. Ut
placerēt populo. quas fecisset fabulas. **¶** Scriptura. Ser
monem quem uos audistis non est meus.

Tercium preceptum est de

supposito uerbo et obliquo. cuius sunt quattuor puncta.

Perfecta oratio gramatica tribus constat partibus suppo
sito uerbo et obliquo. que pres more oratorū sic ordinantur.

Obliquus in principio. suppositum in medio. uerbum in fine
ne uenuste loctur. **¶** Exemplum.

Pulsantibus et pfeuerantibus ianua aperitur.
Karthaginem scipio africanus deleuit.

2 Pluribus rebus ad regendam rempublicam politicus indi-
get. ¶ Secundū punctū. Omnis obliquus eleganter suo
regenti preponit. istud est magis vniuersale. et p istud pcep-
tum gētis frequētissime precedit suū regens. ita datiuus ⁊ ce-
teri obliqui. vt patet in exemplis sequentibus.

1 ¶ De genitiuo. Iudicis est semp in causis vez sequi. pa-
troni est non nūq̄ sequi verisimile. Regum populoz ⁊ natio-
num senatus portus erat et refugium. ¶ Item noctis tem-
pore venit amici causa.

2 ¶ De datiuo. Dijs parentibus et magistris non redditur
equiuales. Deis ad rescriptis litteris accusare respondisti.

3 ¶ De accusatiuo. Patrem sequitur sua proles. Degenera-
res animos timor arguit.

4 ¶ De ablatiuo. Ea ratione ad sciaz ⁊ studium accessimus
vt bonaz artium virtutem consequamur.

111 ¶ Tercium punctum. inter suppositum et p̄bum sepe sepius
omnes obliqui vel plures mediant perornate. ¶ Exemplū.
Cesar magis facundia in exhortando milites q̄ fortitudi-
ne monarchiam imperij adeptus est. Therentius. Hic pra-
ue p̄suetudinis causa huius mortē fert q̄ familiariter. Ego
boies magis p̄rutibus preditos summopere diligo.

1 V ¶ Quartum punctum. inter suppositum et suum verbum ele-
gantissime ponitur relatiuū cum suo verbo per modum pa-
rentthesis. ¶ Exemplum.

Sapientia (que a plerisq̄ p̄temnitur) est omni auro precio-
sior. ¶ Amicitia tua (quam multis officijs patefecisti) facit
vt omnia inter nos debeant esse p̄munia.

Cicero (qui in dicendi facultate tanq̄ solis iubar effulsit)
archipoete reddidit hereditatem. miloni vitam donauit. et
cesaris animum sibi concillauit.

¶ Item Therentius. Virtus tua vel vicinitas (q̄d ego in
p̄p̄nqua pte amicitie puto) facit vt te familiariter moneam.

¶ Item Virgilius. Ast ego. qui diuū incedo regina iouisq̄
A 13

et foror et plunx vna cum gente tot annos bella gero.

Quartum preceptum est de

mutanda oratione vnius modi in aliam.

Orationem ex p̄bo finiti modi. q̄ vel vt precedēte mutabis
elegantē in orationem ex accusatiuo ⁊ infinitiui. hoc est ap-
pellatum elegantissime in dictum. ¶ Appellatum est oratio
suppositi et appositī. q̄ vel vt precedente. Exemplum.

¶ Filij parentibus obediant est laudabile. ¶ Item dictum
est infinitiuius cum accusatiuo ante se. vt filios obedire parē-
tibus est laudabile. ¶ Simplex grāmaticus dicit.

Scio q̄ deus iam punit damnatos.

Audiui q̄ tu scripsisti litteras.

Accepi q̄ dux debellabit regē. ¶ Hoc orator dicit elegātius.

Scio deum iam punire damnatos.

Audiui te litteras scripsisse.

Ab Accepi ducem debellatum ire regem.

¶ Vel debellatum esse regem.

Ab ¶ Et debet hic seruari vt in hac mutatione nō varietur tem-
pus. sed p̄ns indicatiui vel optatiui mutetur in p̄ns infiniti-
ui. preteritum in p̄teritum. futurum in futurum. ¶ Item vt
actiuum in actiuum. et passiuum in passiuum.

De actiuo.

¹ Terentius. ¶ Deum natū rumor est amare loco huius.
rumor est q̄ meus natus amat.

² Teremes venit clamitans indignum facinus comperisse se
pamphilum p̄ vxore habere hāc. In qua oratione sunt duo
dicta. ⁊ valeat istam. Teremes venit clamitans q̄ ipse com-
perit indignū facinus. q̄ pamphilus p̄ vxore haberet hāc.

³ ¶ Item exemplū de futuro. Timeo petrum lingua sua pra-
ua famam meam labefactum ire. id est q̄ lebefaciat.

De passiuo.

Terentius. ¶ Qui pot̄q̄ audierat filio suo non datum.
iri vxorem loco huius. q̄ vxor non dabitur filio suo.

¶ Nota q̄ eadem sententia exprimitur tam in actiuo q̄ in pas-